

Kıbrıs Rum yönetiminin, Türkiye ve KKTC'nin tüm uyarılarına rağmen, hafta sonu petrol ve doğalgaz sondajına başlaması, adada son on yıldır zaman zaman artan petrol gerginliğini iyice tırmandırdı.AA muhabirinin derlemesine göre, Adanın etrafını çevrelediği belirtilen zengin petrol yatakları, son yıllarda, devam eden Kıbrıs müzakerelerini de gölgeledi ve adadaki tansiyonu yükseltti. Rumların, sondaja başlamasıyla Ada'da yeni bir süreç başlamış oldu.

Noble Energy şirketinin üst düzey bir yetkilisine göre, Kıbrıs Rum kesimin tek yanlı parsellediği "12. ve 3. parsel"deki yataklar "çok büyük" ve "Bu iki Kıbrıs parselinde bulunan yataklar Avrupa'nın önümüzdeki 100 yıllık enerji ihtiyacını karşılayabilecek ölçüde."Kıbrıs Rum yönetimi 2003 yılında Mısır'la başladığı Doğu Akdeniz'de petrol ve doğalgaz arama anlaşmasına, 2007'de Lübnan, Suriye ve İsrail ile devam etti.

Hidrokarbon arama ruhsatı ihalelerine ilk olarak Şubat 2007'de başlayan Rum yönetimi, Doğu Akdeniz'i kendince parsellere ayırarak, uluslararası ihaleye çıktı.

Rum yönetimi, "Afrodit" adı verilen 12 parselde petrol ve doğalgaz arama ruhsatını, Amerikan menşeli Noble Energy şirketine verdi. Geçtiğimiz aylarda, petrol ve doğal gaz aranmasına, sözde "bağımsızlık günü" olan 1 Ekim'de başlanacağını duyuran Rum yönetimi, bu kararını öne alarak, sondaja 18 Eylül Pazar akşamı başladı. Rum radyosu, sondaja başlayan Noble Energy şirketinin platformunun üzerinde İsrail insansız casus uçaklarının uçuş yaptıklarını ve İsrail donanmasına ait gemilerin de platformun doğusunda görüldüklerinidüyurdu.

Sondaj öncesi, İsrail'in "Leviathan" ismi verilen parselinde bulunan doğalgaz platformu 12. parsele taşındı.

PETROL SON YILLARDA GERDİ

Adadaki petrol gerginliği, 2003'den itibaren gündemdeki yerini korudu.

2009'da, Kıbrıs açıklarında Güney Kıbrıs'ın sözde "münhasır ekonomik bölgesi" içinde Kıbrıs Rum yönetimi adına petrol araştırma çalışması yapan Panama bandıralı Norveç araştırma gemisine Türk savaş gemisince müdahale edildiği haberleri Rum basınında çıktı.

ABD'nin Güney Kıbrıs Büyükelçisi 27 Mayıs 2009'da yaptığı açıklamada, "bir Amerikan şirketinin yakında petrol arama çalışmalarına başlayacağını duyurdu, KKTC bu duruma tepki gösterdi ve KKTC Dışişleri, ABD Büyükelçisini kınadı. Rum tarafı, petrolle ilgili faaliyetlerini "egemenlik hakkını kullanma" olarak niteledi. Dönemin KKTC Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat, Rum tarafına, petrol arama çalışmaları konusunda "Türkiye'ye meydan okumak akıllıca değil" uyarısı yaptı.

Rumlar, aslında 1979'da, Spiros Kiprianu'nun Rum yönetimi lideri olduğu dönemde de, Mısır'la birlikte petrol macerasına girişir. Ancak Rauf Denktaş, "Bu, bir savaş nedeni olur" açıklaması yapar ve Türkiye'nin de tepkisiyle

BM devreye girer. Rum lider Kiprianu, bir açıklama yaparak, "BM Genel Sekreteri, petrol konusunda geri adım atmamızı istiyor ve Türklerin şaka yapmadığını söylüyor" der ve Rum tarafı geri adım atar.

SERDAR DENKTAŞ, 2003'DE AÇIKLAMIŞTI: "AB KIBRIS'TAKİ PETROLÜ İSTİYOR"

KKTC'deki Demokrat Parti'nin (DP) Genel Başkanı, o dönemin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Serdar Denktaş da 10 Aralık 2003'de yaptığı açıklamada, Kıbrıs adasının etrafında dünyanın en zengin petrol rezervleri olduğunun tespit edildiğine işaret ederek, Avrupa Birliği (AB) ve ABD'nin bu petrol kaynaklarını kendi kontrollerine almak istediğini, bu nedenle Annan planının derhal imzalanarak, tüm Kıbrıs'ın Mayıs 2004'te AB'ye girmesi yönünde uğraş verdiğini söylemişti.

Serdar Denktaş, partisinin milletvekili adaylarıyla, Lefkoşa Saray Otel'de düzenlediği basın toplantısında, Annan planını tartışırken, bir gerçeğin kamuoyunun dikkatinden kaçtığını, "çözüm ve AB" tartışmalarının gerisinde kaldığını kaydetmişti.

Annan planında, tüm doğal kaynakların "ortak devletin" denetimine verildiğini, Kuzey Kıbrıs'ta akan derelerin dahi ortak devletin kontrolünde olacağını belirten Denktaş, Kıbrıs Türkleri'nin AB'ye uyum çalışmasını yapmadan acele AB'ye alınmak istenmesinin arkasında yatan en önemli unsurun bu olduğunu söylemişti.

Bi süre önce, Kıbrıs'ın kuzeyinde Girne-İskenderun arasında ve güneydoğuda; Kıbrıs-Suriye-Lübnan-İsrail-Mısır arasındaki bölgede dünyanın en zengin gaz ve petrol yataklarının olduğunun ortaya çıktığına dikkati çeken Serdar Denktaş, bütün bunların bilindiğini, ancak diğer tartışmalar yanında bunların gözden kaçtığını ve yeterince önemi üzerinde durulmadığını anlatmıştı.

Serdar Denktaş, şöyle konuşmuştu:

"Bu tespitler ışığında iddiamız şu: AB ve ABD Kıbrıs adasının tümünü AB'nin içine almak suretiyle, Mayıs'ta derhal, Doğu Akdeniz'deki petrol ve gaz rezervlerimizin tümünü kontrol altına almaya çalışıyor. Bunu yaparken iki hususu göz önünde bulunduruyorlar, birincisi Türkiye'yi bu rezervlerin uzağında tutabilmek, ikincisi de başlatmış oldukları çalışmalara uluslararası hukuk kılıfı uydurmaya çalışmak."

SON 1 YILDAKİ GELİŞMELER

Kıbrıs Rum yönetimi ile İsrail arasında 17 Aralık 2010'da imzalanan ve her iki ülkenin denizde münhasır ekonomik bölgelerinin (MEB) sınırlarını belirleyen anlaşma Rum Bakanlar Kurulu tarafından 2 Şubat 2011 onaylandı.

Kıbrıs Rum yönetimi lideri Dimitris Hristofyas'ın, 14 Mart'ta İsrail'e yaptığı ziyarette, enerji konusu üst sıralarda yer aldı.

Ziyaret kapsamında, iki ülke arasında, İsrail doğalgazının AB'ye Güney Kıbrıs üzerinden taşınması konusunu ele alacak bir çalışma grubu kurulması kararının alındığı açıklandı.

Kıbrıs Rum yönetimi, sözde "Münhasır Ekonomik Bölgesi"nde (MEB) başlatacağını duyurduğu doğalgaz arama çalışmalarına Türkiye'nin tepkisini, Ağustos ayında, Birleşmiş Milletler (BM) ve Avrupa Birliği'ne (AB) şikaye etti.

Kıbrıs Rum yönetimi Dışişleri Bakanı Erato Kozaku Markulli, 14 Ağustos da, Rum tarafının Doğu Akdeniz'de hidrokarbon aramaları konusunda "Türkiye'nin herhangi bir şey yapmaya cesaret edemeyeceğini" iddia etti.

ESKİ RUM BAKAN UYARDI

Rum yönetiminin 2003'de Mısır'la yaptığı anlaşmaya imza koyan, Kıbrıs Rum yönetimi eski dışişleri bakanlarından Nikos Rolandis de, Rum yönetimine, sözde "Münhasır Ekonomik Bölgesi" (MEB) içerisinde petrol ve doğalgaz arama çalışmalarıyla ilgili Türkiye'nin uyarılarını dikkate alması çağrısı yaparak, "Türkiye dediğini yapar" dedi.

Petrolde Kıbrıslı Türklerin de hakkı olduğunun altını çizerek, Rum yönetimine Türkiye'nin müdahalesini önlemek için Kıbrıslı Türklerle bu konuda uyuşmayı öneren Rolandis, Türkiye'nin uyarılarını "kabadayılık" olarak nitelemenin siyasi hata olduğunu vurgulayarak, bu yönde açıklaması olan yeni Rum dışişleri bakanı Markulli'yi eleştirdi.

KKTC yönetimi, Rum yönetimini, petrol ve doğalgaz aramaları konusunda sürekli uyararak, Kıbrıs müzakereleri devam ederken, bu girişiminden vazgeçmeye çağırdı.

Rum yönetiminin, sözde MEB'de petrol ve doğalgaz aramasına 1 Ekim'de başlayacağını duyurması adadaki tansiyonu yükseltti.

"ASKIYA ALMAZSAN BİZ DE YAPARIZ"

KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun Özel Temsilcisi Kudret Özersay, 17 Ağustosa'da yaptığı açıklamada, Kıbrıs Rum tarafının, Kıbrıs'ın güneyinde doğalgaz arama-çıkarma faaliyetlerini askıya almadığı takdirde, Kıbrıs Türk tarafının da anlaşmalar yaparak adanın deniz alanlarında petrol ve doğalgaz aramaya başlayacağını bildirdi.

Kıbrıs Rum yönetimi Dışişleri Bakanı Erato Kozaku Markulli, 26 Ağustos'da, Rum yönetiminin, sözde MEB'i içerisinde ayırıp "Afrodit" olarak isimlendirdiği 12. parselde, petrol ve doğalgaz sondaj çalışmalarının iki haftaya kadar başlayacağını açıkladı.

NOBLE DELEK İLE ANLAŞTI

Rum yönetiminin 12. parselde imtiyaz haklarını verdiği, sondaj çalışmalarını yapacak Amerikan Noble Energy şirketi de, İsrail'in Delek adlı şirketi ile 25 Ağustos da anlaşma imzaladı.

Petrol konusu, KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ile Kıbrıs Rum yönetimi lideri Dimitris Hristofyas arasında devam eden ve Kıbrıs sorununun çözümü öngören müzakerelerde de gündeme geldi.

Eroğlu, Rumlardan, yoğunlaştırılmış müzakereler sürerken petrol ve doğalgaz aramanın ertelenmesini istedi ve bu gibi hareketlerin görüşmelere menfi etki yapacağı uyarısına bulundu.

KKTC Dışişleri Bakanı Hüseyin Özgürgün, 5 Eylül'de Kıbrıs Rum yönetimini, Doğu Akdeniz'de tek taraflı olarak yürüttüğü petrol ve doğalgaz arama çalışmaları konusunda, Türk tarafının yaptığı uyarı ve çağrıları, geç olmadan ciddiyetle dikkate alması konusunda uyardı.

Kıbrıs Rum yönetimi lideri Dimitris Hristofyas, 9 Eylül'de Rum basınına yansıyan açıklamasında, doğalgaz arama çalışmalarına tepkilerle ilgili olarak, Rum Milli Muhafız Ordusu'nun (RMMO) "teyakkuz halinde ve hazırlıklı olması gerektiğini" söyledi.

Eroğlu da Hristofyas'a 12 Eylül'de yanıt vererek, Kıbrıs Rum yönetiminin, orduyu teyakkuza geçirerek bir şey yapamayacağını belirtti ve Rum tarafına, müzakerelerin devam ettiği bir ortamda, bölgede gerginliği artıracak petrol ve gaz arama çalışmalarını erteleme çağrısını yineledi.

ATALAY DA UYARDI

14-17 Eylül'de KKTC'yi ziyaret eden Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay da, Kıbrıs Rum tarafının Doğu Akdeniz'de doğalgaz ve petrol arama girişimlerinin ekonomik değil, siyasi bir manevra olduğunu belirterek, Kıbrıs Rum kesimini bu tür provokatif faaliyetlerden kaçınmaya çağırdı.

Atalay, Doğu Akdeniz'in kimsenin özel alanı olmadığını ifade ederek, "Türkiye burada çok ciddi tedbirler içerisinde; hem güvenliği açısından hem de tabi buranın ekonomik alan olarak değerlendirilmesi açısından" dedi.

KITA SAHANLIĞI SINIRLANDIRMA ANLAŞMASI YAPILMASI

Dışişleri Bakanlığı, 15 Eylül'de, Güney Kıbrıs Rum yönetiminin Adanın güneyinde sondaj faaliyetlerine başlaması

halinde Türkiye ile KKTC arasında bir Kıta Sahanlığı Sınırlandırma Anlaşması yapılması hususunda mutabakata varıldığını bildirdi.

KKTC Dışişleri Bakanlığı da, KKTC ile Türkiye Cumhuriyeti arasında Kıta Sahanlığı Sınırlandırma Anlaşması yapılması mutabakatının, Kıbrıs Türk halkının ada ve çevresindeki tüm doğal kaynaklar üzerindeki eşit haklarının korunması yönündeki kararlılığının göstergesi olduğunu duyurdu.

Kıbrıs Rum yönetimi Dışişleri Bakanı Markulli, 16 Eylül'de, uluslararası toplumun, Rum yönetiminin Doğu Akdeniz'de petrol ve doğalgaz çıkarma yönündeki planlarını Türkiye'nin güçlü itirazlarına karşın desteklediğini söyledi.

Markulli, Rum radyosuna yaptığı açıklamada, Rum yönetiminin konuyla ilgili "tatmin edici düzeyde siyasi destek" aldığını belirterek, ABD merkezli Noble Energy Inc. firmasına ait bir platformun petrol araştırmasının yapılacağı bölgeye ulaştığını kaydetti.

TPAO'YA DENİZDE PETROL ARAMA RUHSATI

KKTC'de 16 Eylül'de yapılan toplantıda, Kıbrıs Rum yönetiminin adanın güneyinde sondaj faaliyetlerine başlaması halinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Türkiye Cumhuriyeti ile Kıta Sahanlığını Sınırlandırma Anlaşması yaparak, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na (TPAO) adanın etrafındaki deniz sahalarında arama ruhsatı vermesi konusunda ilke mutabakatına varıldı.

KKTC ile Türkiye arasında petrol ve doğal gaz konusunda izlenecek stratejiyi belirlemek için başlatılan çalışmalar çerçevesinde KKTC hükümetinin daveti üzerine KKTC'ye gelen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Sefa Sadık Aytekin başkanlığındaki heyet, 16 Eylül'de KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanı Sunat Atun başkanlığındaki heyet ile bir araya gelerek toplantı yaptı.

KKTC Dışişleri Bakanı Hüseyin Özgürgün, 16 Eylül'de düzenlediği basın toplantısında, Kıbrıs Rum yönetimini petrol ve doğal gaz konusundaki girişimlerini durdurması konusunda bir kez daha uyararak, "Bu adımlar durdurulmazsa bütün adımları kararlılıkla atacağız" dedi.

KKTC Cumhurbaşkanı Eroğlu, Kıbrıs Türk tarafının, Rumların petrol-doğalgaz arama konusundaki girişimleriyle ilgili Türk tarafının hassasiyetini Avrupa Birliği'ne (AB) aktardı. Eroğlu, AB'nin Genişlemeden Sorumlu Komiseri Stefan Fule ile 17 Eylül'de bir telefon görüşmesi yaptı.

Eroğlu, 17 Eylül'de New York'a gitmek için KKTC'den ayrılırken, Kıbrıs Rum yönetimini petrol ve doğalgaz arama girişimleri konusunda bir kez daha uyararak, kararlarını müzakerelerin geleceği açısından bir kez daha gözden geçirmelerini istedi.

Avrupa Birliği (AB) Bakanı Egemen Bağış, 18 Eylül'de Kıbrıs gazetesine verdiği demeçte, Kıbrıs Rum kesimini, İsrail'in Truva Atı'na benzeterek, "Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, İsrail için Truva atı görüntüsü vermekten kaçınmalıdır" dedi. Kıbrıs Rum kesimini "Hata yapmayın" diye uyaran Egemen Bağış, "Kimseyi tehdit etmiyoruz, gerekeni yapıyoruz" dedi.

Sürekli tahrik edici açıklamalar yapan Rum Dışişleri Bakanı Markulli, 18 Eylül'de, Türkiye'nin, Rumlar adına Doğu Akdeniz'de petrol ve doğalgaz sondajı yapacak Noble Energy şirketinin sondaj platformunun, sözde "12. Parsel"deki sondaj noktasına ulaşmasına tepki göstermediğini, bunun, "son haftalardaki aslanlıklarının içi boş olduğunun kanıtı olduğunu" iddia etti.

Rum lider Hristofyas, Rum basınına 19 Eylül'de yansıyan, Londra'da yaptığı açıklamada, Türkiye'nin, Kıbrıs Rum yönetimini, "hidrokarbon yatakları saptama araştırmaları dolayısıyla protesto ve gerginlik yaratma hakkı olmadığını" iddia etti.

Rumların petrol ve doğalgaz arama girişimlerine yönelik Türkiye'nin tepkilerine değinen Hristofyas, 'Türkiye'nin, 'Kıbrıs Cumhuriyeti'nin hidrokarbon yatakları saptama araştırmaları dolayısıyla protesto, daha çok da tehdit etmek

ve gerginlik yaratma hakkı yoktur" iddiasında bulundu.

Rum radyosu, 19 Eylül'de, Kıbrıs Rum yönetimi adına Doğu Akdeniz'de petrol ve doğalgaz sondajı yapacak, Amerikan Noble Energy şirketinin, Güney Kıbrıs açıklarında "Afrodit" ismiyle anılan 12. parselde sondaj sürecine akşamdan başladığını duyurdu.

KKTC Başbakanı İrsen Küçük, 20 Eylül'de yaptığı açıklamada, Kıbrıs Rum tarafının Kıbrıs adasının güneyinde doğalgaz ve petrol sondaj faaliyetlerine başlamasının, adadaki çözüm şeklinin boyutunu değiştireceğini belirterek, "Hak ve menfaatlerimizi korumak adına her türlü girişim ve direnci göstermekte kesin kararlıyız" ifadesini kullandı.

KKTC Dışişleri Bakanı Hüseyin Özgürgün de, Kıbrıs Türk tarafının, Anavatan Türkiye ile önceden varılan mutabakat uyarınca adanın doğal kaynakları üzerindeki eşit haklarını korumak amacıyla ivedilikle öngörülen adımları atacağını bildirdi.

DOĞALGAZ İLE ELEKTRİK

Öte yandan, Kıbrıs Rum yönetimi, çıkarılacak olası doğal gazdan elektrik sağlamayı da düşünüyor.

Zira, Kıbrıs Rum yönetimi Şubat 2009'da Monchegorsk isimli Rum bandıralı Rus gemisini İran'dan Suriye'ye cephane götürdüğü sırada alıkoyarak, patlayıcı ve mühimmatı Rum Milli Muhafız Ordusu'na (RMMO) deniz üssüne boşaltmış, bu mühimmat 11 Temmuz'da patlamıştı. Patlamada 13 kişi ölmüş, patlamayla bölgedeki ana elektrik sağlayıcısı Vasiliko santrali de devre dışı kalmış, zaten zorda olan Rum ekonomisi büyük darbe almıştı.

Rum yönetimi, ortaya çıkan elektrik açığını kapatmak için 16 Temmuz'dan bu yana KKTC'den elektrik alıyor.

"AVRUPA'NIN ÖNÜMÜZDEKİ 100 YILLIK ENERJİ İHTİYACI..."

Rum Alithia gazetesi, 11 Temmuz'da RMMO deniz üssünde meydana gelen patlamadan sonra tamamen tahrip olan Vasiliko elektrik santralindeki 4. ve 5. ünitelerin, yakıt olarak doğalgaz kullanacak kombine devir üniteler olduğunu; doğalgaz ile elektrik üretilmesi maksadıyla kurulan bu ünitelerin her birinin 220 megavat gücünde olduğunu kaydetti.

Habere göre, 4. ünite 2008'de devreye konuldu, 5. ünitenin de 2012'de devreye konulması bekleniyor.

Gazete, ismini vermediği, Noble Energy şirketi üst düzey bir yetkilisinin geçtiğimiz dönemde Rum tarafına gittiğini, "Kıbrıs doğalgazı" ile ilgilenen çeşitli çevrelere, "(Güney) Kıbrıs'a ait 12. ve 3. parseldeki yataklar çok büyüktür" dediğini yazdı.

Söz konusu yetkili, "Bu iki Kıbrıs parselinde bulunan yataklar Avrupa'nın önümüzdeki 100 yıllık enerji ihtiyacını karşılayabilecek ölçüdedir" dedi.

Söz konusu yetkili, Rum yönetiminin doğalgaz konusunda gerekli teknolojik bilgiye sahip olmadığını, doğalgazın çıkartılmasını bir şirketin üstlenmesinin ve Rum yönetimiyle kar oranları konusunda ayrı anlaşma yapmasının daha iyi olacağını belirterek, Rum yönetimi için yılda 10 milyar avronun üzerinde gelirden söz etti.